

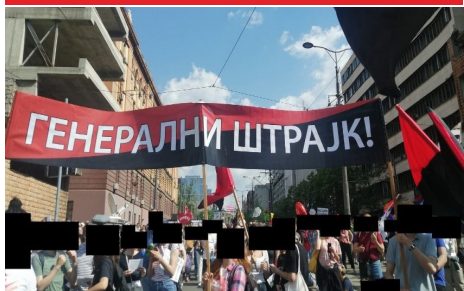
Direktna akcija

★ NOVA SERIJA ★

BR.27 ★

Jul 2025. GOD

★ BESPLATNO ★

Najborbeniji Prvi maj!

**O čemu pričamo kada
kažemo "okupirano
radno mesto"?**
**Pauza za topli obrok
pripada svima**

JOŠ JEDNA POBEDA: borba protiv firme Lukač Putevi za neisplaćene zarade

Našem Sindikatu se prošlog meseca javio Z.K., dugogodišnji građevinski radnik iz Novog Sada. Drug Z. je prošle godine radio u putarskoj firmi Lukač putevi iz Temerina. Gazde ga nisu prijavile, a po dogovoru je za svake dve nedelje rada primao 60.000 dinara. Kada je odlazio sa posla, prevaren je i poslednje dve nedelje mu nikada nisu isplaćene.

Firmom upravljaju gazde Jožef i Roža Lukač i direktor Dejan Dimitrijević. Radni uslovi bili su užasni, mnogi radnici Lukač puteva osim ugovora o radu nemaju ni osnovnu zaštitnu opremu, pa je tako Z. tokom rada na asfaltiranju zadobio opekotine po tabanima. Za ovu povredu na radu niko nije odgovorao, a Z. nije dobio nikakvu naknadu niti medicinsku negu. Njegova priča još zvuči gotovo "bezazleno", kada se uzme u obzir ono što se inače događa pod terorom Lukača i Dimitrijevića.

Prošle godine tokom leta, radnici Lukač puteva bili su primorani da ceo dan rade po najužasnijim vrućinama. Radnik Ž. iz Bečeja to je platio svojim životom. Umro je od moždanog udara na poslu. Jožef Lukač, Roža Lukač i Dejan Dimitrijević profitiraju od znoja, krvi i života potlačenih radnika.

Ovo je jedan brutalan podsetnik na to kako su gazde naši smrtni neprijatelji, voljni da nas zbog svog džepa oteraju direktno u grob.

Nakon što su se gazde Lukač puteva oglušile o zahteve da isplate dug, naš sindikat je prošle nedelje u saradnji sa Z.K. pokrenuo kampanju i obavestio javnost o dugovanju koje je firma Lukač Putevi imala prema drugu Z. Nakon izvršenog pritiska kampanjom, u kojoj su učestvovali i drugovi i drugarice iz CNT-a (španske sekcije naše internacionale), Z. je dobio svoj krvavo zarađeni novac.

Ova situacija je pokazala da se organizovanjem možemo izboriti za ono što je naše, i onda kada gazde deluju moćno. Pokazali smo da je ta moć ništa kada se udružimo u borbi.

Stoga vas pozivamo da se zajedno organizujemo na radnim mestima, za naše plate koje smo zaradili, ali i za bolje uslove rada i života.

Mi se ne borimo za vas, već uz vas!

Ukoliko imate bilo kakvih problema na radnom mestu ili želite da se organizujete, javite nam se da se zajedničkim snagama izborimo za drugačiji svet!

Najborbeniji Prvi maj!

Ove godine održan je ubedljivo najveći i najuspešniji protest povodom 1. maja u poslednjih nekoliko decenija. Nakon godina i godina prvomajskih protesta kojima nije prisustvovalo više od par stotina ljudi, ovaj 1. maj čak 20 000 ljudi provelo je borbeno, na ulici, zahtevajući bolje uslove rada za sve.

Organizatori protesta izneli su zahteve koji se odnose na izmene Zakona o radu i Zakona o štrajku, tj. upravo onih zakona koji najdirektnije utiču na uslove rada, kao i borbu na radnom mestu. Prvi zahtev odnosi se na radnike sa ugovorom na određeno vreme - da se i oni prepoznaju kao zaposleni i da svaki rad bude zaštićen na istim osnovama, te da radnik sa ugovorom na određeno vreme ukoliko je sprečen da radi, ne može iz tog razloga dobiti otkaz. Kako je ovo čest slučaj, ljudi odlaze na posao bolesni, nemaju slobodne dane, a žene kriju trudnoću da bi bar odložile otkaz. Sledeći zahtev odnosi se na zaposlene na neodređeno vreme - traži se uklanjanje svake mogućnosti da privremena sprečenost radnika za rad bude osnova za proglašenje tehnološkim viškom, kao i iskorenjivanje zloupotrebe ideje radnog učinka tj. da se radnicima smanjuje plata zbog bolesti. Zatim, zahteva se da se topli obrok mora isplatiti isključivo

u novcu, najmanje u iznosu od 20% od minimalne zarade; regres se takođe mora isplatiti u novcu, u visini prosečne zarade radnika u prethodnom mesecu, a najmanje minimalac. Dnevnica za noćni i prekovremeni rad mora biti za 50% viša, za rad nedeljom 110% viša, a za dan praznika koji je neradan i 150% viša. Dnevnica za rad u smenama mora biti 30% viša, za terenski rad 26% više. Minuli rad treba uvećati na 0,5% i računa se za ukupan karijerni rad, a ne samo kod jednog poslodavca. Osnovica za obračun uvećanja zarade mora biti minimalna zarada zaposlenog.

Drugi deo zahteva odnosi se sindikalno organizovanje i štrajk radnika. Zahtevaju se promene koje će rešiti problem zbog kojih mnogi radnici odustaju od vršenja pritiska na gazde, a to je minimalni proces rada. Zahteva se da nijedna struka čiji štrajk ne ugrožava direktno ljudske živote i zdravlje ne sme imati minimum procesa rada. Istaknuto je i da sindikalno organizovanje nikad i nikako ne sme biti osnova za otkaz.

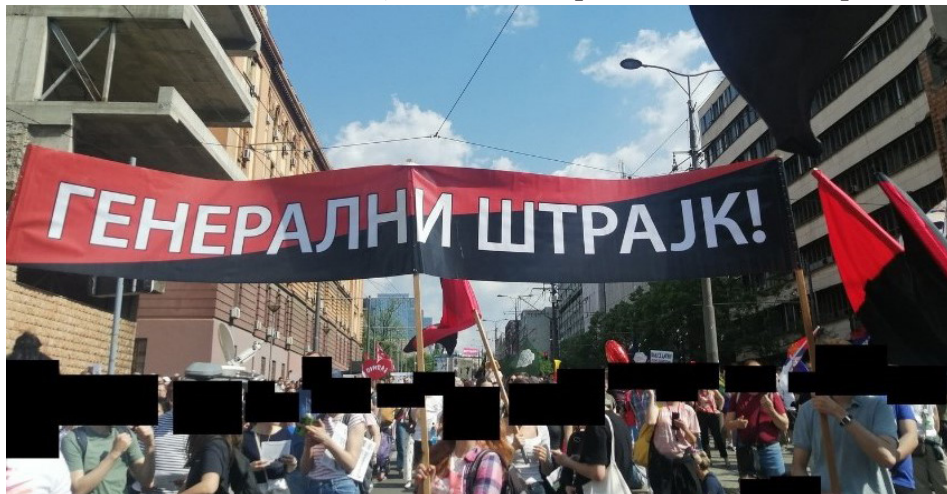
Prethodnih 7 meseci svedočimo formiranju pokreta koji je još jednom pokazao moć direktne demokratije i direktne akcije, te je doveo do masovne politizacije društva, a onima koji su već bili uključeni u razne borbe dao vetar u leđa i podsetio da su neke pobede i

bliže nego što deluju. Veliku zaslugu za ove iskorake nose studenti, a koliko su uspešni u svojim akcijama dokazuje i to da su uspeli čak i uspravane sindikalne birokrate iz žutih sindikata da nateraju da se malo pozabave radničkim pitanjima. Svi mi znamo da se sindikalni funkcioneri nikad neće zaista boriti za interese radnika jer je u njihovom interesu samo da zadrže svoje funkcije - to se, uostalom, moglo čuti i u masi na protestu, kada bi pojedini radnici dobacivali govornicima iz sindikata da ih batale i da će oni sami najbolje da se zauzmu za sebe. Ali, ono što je bitno je da su studenti, podržani radnicima koji su prepoznali koliko je važno i smisleno ovog 1. maja biti na protestu, u fokus stavili realne probleme radničke klase - ono što se tiče svih nas i ono na šta zajedno, udruženi, možemo i moramo uticati.

Znamo da se zakoni nikad ne pišu u korist radnika i ne uzdamo se u zakone da regulišu naše živote i našu borbu. Cilj svakog zakona o radu je očuvanje privilegija vladajuće klase, pljačkanje radničke klase i sprečavanje direktne konfrontacije sukobljenih klasa. Ipak, te neprijateljske zakone treba poznavati jer što bolje znamo svoja prava, to ćemo ih bolje braniti. Ako je u nekoj konkretnoj situaciji zakon na našoj strani, treba to iskoristiti. Međutim, najveća vrednost stavljanja u fokus baš ovih zakona na protestu je što je to pokazatelj je da se konačno bavimo temom koja je za naše živote od presudnog značaja - a to je klasna borba i rešavanje radničkih - naših - problema. A još bolji način da se ovim temama bavimo jesu sindikati - ali nezavisni, samoorganizovani, nehijerarhijski, borbeni sindikati.

Organizuj se sa kolegama i kolegicama na radnom mestu!

Danas na protestu, sutra u borbenom sindikatu!

fotografija sa protesta studenata i radnika 1. maja 2025. u Beogradu

Pauza za topli obrok pripada svima

Većina nas nekoliko puta godišnje ima obavezu ili potrebu da poseti državne i opštinske organe i ustanove, bilo da je u pitanju odlazak kod lekara, završavanje administrativnih obaveza u opštini, policiji, fondu PIO i sl. Tom prilikom uvek uočimo na vidnom mestu papir sa obaveštenjem o pauzi ili tzv. pauzi za topli obrok. Nekad se malo i nerviramo ako dođemo baš u vreme pauze, ali prođu i ti minuti. Uostalom, ne bismo ni mi voleli da nas neko na našem radnom mestu ometa i prekida tokom obedovanja i svi radnici bi trebalo da imaju pravo na taj "predah" u toku radnog vremena, zar ne? Neko će možda tu pauzu iskoristiti za doručak, neko da prošetati ili šta već drugo, ali zakonska obaveza gazde je da obezbedi radniku tih 30 minuta.

Svakodnevno imamo potrebu i da nešto kupujemo na putu do radnog mesta i uopšte tokom

dana. Kupujemo novine i cigarete na trafici, pecivo u pekari, voće u piljarnici, ostale potrepštine u lokalnoj prodavnici, menjamo novac u menjačnici, popijemo kafu u nekom lokalnu itd. Sve te delatnosti su uglavnom u privatnom sektoru i ono što u žurbi ne primećujemo da te radnice i radnici tamo nemaju pauzu. Nigde istaknuto obaveštenje o pauzi i ne postoji mogućnost da zaposleni tamo prekinu sa radom u trajanju od 30 minuta da bi mogli da obeduju u miru. Zamislamo kako im je kada budu nekoliko puta u toku obroka prekidane, kada moraju da baratati novcem a zatim se vratiti jelu. Zamislamo trudnicu kojoj na taj način može biti ugroženo zdravlje bebe. Sve zarad interesa i profita poslodavaca koji neometano ručaju u skupocenim restoranima bez da ih neko uznemirava.

Budimo zato solidarni u borbi za osnovna radnička prava! Gde

god primetimo takav lokal neka nam ne bude teško da prošetamo do najbliže inspekcije rada ili pozovemo telefonom i prijavimo kršenje Zakona o radu. Prijava inspekciji može biti i anonimna. Iako smo protiv institucija jer su deo mašinerije koja održava podelu na klasu eksploatisanih i eksploatatora, te nikad nisu zaista na strani radnika, ako ih u konkretnoj situaciji možemo iskoristiti da pravimo pritisak na gazdu u korist radnika, tretiramo ih kao jedan od metoda borbe. Uz to, ne uzdamo se da će inspekcija rešiti problem - jedina istinski korisna strategija za radničku klasu je direktna akcija - ali možemo putem nje da nateramo gazdu na neki ustupak ili barem da ga lupimo po džepu.

Solidarni i ujedinjeni u borbi protiv kapitalista i eksploatatora možemo puno!

STVARI KOJE TVOJ GAZDA

NE ŽELI DA ZNAŠ

Ako gazda sa radnikom ne zaključi ugovor o radu u skladu sa Zakonom o radu i radnik **bez ugovora o radu** započne sa radom, smatra se da je zaposleni zasnovao **radni odnos na neodređeno vreme** danom stupanja na rad.

Gazda kod koga je radnik radio po ugovoru na određeno vreme **nema pravo** da za isto radno mesto radniku ponudi da pređe na ugovor na PP - privremenim i povremenim poslovima.

Radnik koji je zapošljen na PP poslovima ili preko omladinske zadruge i koji želi da da otkaz i nema u ugovoru eksplicitno navedenu klauzulu o otkaznom roku **nije u obavezi da odrađuje otkazni rok** jer je PP poslove i rad preko omladinske zadruge zakon regulisao kao rad van radnog odnosa.

Javi se!

Ukoliko ti treba pomoć ili podrška

Možeš nam se obratiti za sve informacije, savete, ideje, podršku i pomoć vezano za probleme na radnom mestu, kao i organizovanje borbe protiv istih. Solidarno do pobeđe!

www.facebook.com/borbenisindikata/
063/116-5551
info@inicijativa.org

O ČEMU PRIČAMO KADA KAŽEMO "OKUPIRANO RADNO MESTO"?

Okupacija radnog mesta je jedan od metoda radničke borbe za bolje uslove života i rada. Okupacija radnog mesta znači njegovoro potpuno stavljanje pod radničku kontrolu.

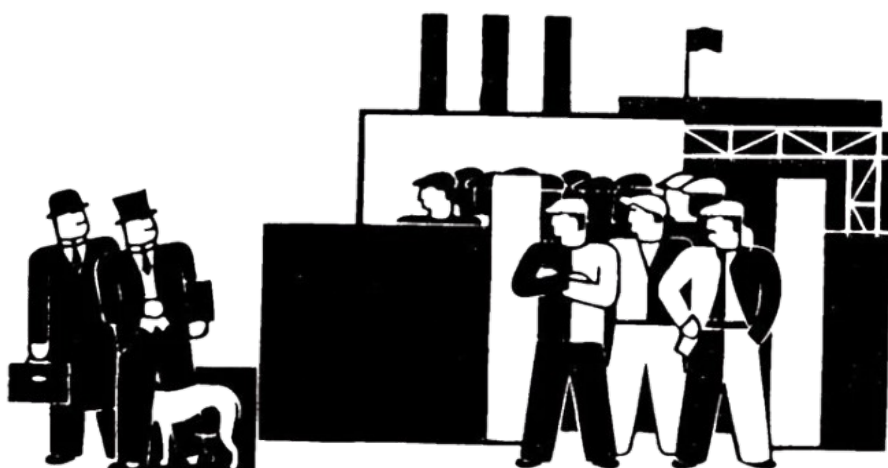
Ona predstavlja radikalniji vid štrajka ako je tokom okupacije obustavljen rad, ali može biti i poseban vid borbe ako radnici

prilikom okupacije uspeju da ponovo pokrenu proizvodnju. Uspešno pokretanje proizvodnje tokom okupacije radnog mesta dovodi radnike i radnice u značajno bolju poziciju u odnosu na gazdu jer se tada njihova akcija ne može prekinuti egzistencijalnim problemima, već jedino silom (intervencijom represivnih aparata)

ili ispunjenjem zahteva. Možda gazda ima na svojoj strani represivnu mašineriju, ali se i dalje plaši našeg zajedništva! Zato organizovani i udruženi radnici i radnice uspevaju da izbore ispunjenje svojih zahteva.

Naravno, baš zato okupacija zahteva bolju organizovanost i odlučnost nego uobičajeni štrajk, s obzirom na to da se doživljava kao direktan napad na privatnu svojinu, čije je postojanje fundamentalni preduslov za svaki vid eksploatacije. Ali što smo odlučniji i borbeniji, naša moć je veća.

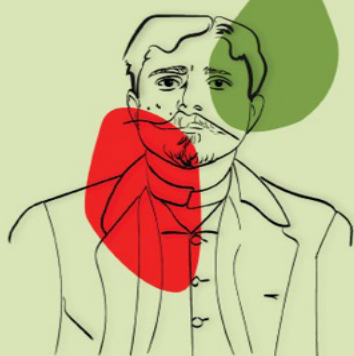
Takođe, okupacija radnog mesta je vrsta eksperimenta kako može funkcionisati buduće slobodarsko društvo. Danas oslobađamo svoje radno mesto, da sutra budemo korak bliže oslobađanju čitave radničke klase - za društvo lišeno svih oblika represije, hijerarhije i vlasti čoveka nad čovekom.

Naše izdanje

Emil Puže

Odabrani članci
O sindikalizmu

"Od dana kada je prvi gospodar prvi put došao u situaciju da profitira od tuđeg rada - baš od tog dana - eksploatisani radnik je instiktivno pokušavao da pruži svom gospodaru manje nego što je ovaj zahtevao. U tom smislu, eksploatisani su nesvesno sabotirali svoje gospodare, indirektno ukazujući na nepomirljivi sukob između rada i kapitala."

Knjiga je dostupna po ceni od samo 250 dinara, u svim boljim knjižarama ili poručiti direktno od nas na:

telefon: 063/1165551

ili na mejl: cls@inicijativa.org

Sindikalna konfederacija Anarhosindikalistička inicijativa (ASI) je propagandno-borbena anarhistička revolucionarna sindikalna organizacija, koja se bori za društvo bazirano na individualnoj i kolektivnoj slobodi, ravnopravnosti i solidarnosti, lišeno svih oblika represije, hijerarhije i vlasti čoveka nad čovekom.

ASI je Sekcija Međunarodnog udruženja radnika i radnica (MUR-AIT-IWA)

Direktna akcija nastavlja tradiciju časopisa Hleb i sloboda, čiji je prvi broj štampan 1905. u Beogradu

Direktna akcija se finansira vašim donacijama. Ako želite da nas podržite na ovaj način, novac možete uplatiti na račun Centra za liberterske studije: 200-2269920101033-28

Uredništvo: Ivan Lazarević, Milanka Jovičić, Marko Borisavljević, Ana Jovanović

Priloge i pisma slati na kontakt adresu.

Kontakt: tel. 063/1165551

e-mail: da@inicijativa.org

web: www.inicijativa.org

fb: <https://www.facebook.com/borbenisindikar>

Rukopisi ne gore.

CIP: 329(497.11)
ISSN 1821-0813
COBISS-SR-ID
107264780